

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.001.02.2022

Pani
Wiesława Gierańczyk
Dyrektor Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy
Urząd Statystyczny w Bydgoszczy
85-066 Bydgoszcz
ul. Konarskiego 1-3

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/001 Wykonanie budżetu państwa w 2021 r. – wykonanie planu finansowego Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy.

I. Dane identyfikacyjne.

Jednostka kontrolowana	Urząd Statystyczny w Bydgoszczy ¹ . ul. Konarskiego 1-3,85-066 Bydgoszcz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wiesława Gierańczyk, Dyrektor Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy ² od 31 maja 2017 r. ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy.
Kontroler	Hanna Loch-Klimek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LB/1/2022 z 3 stycznia 2022 r. (akta kontroli str.1-4)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2021 r. Urzędu, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich;
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2021 r. w zakresie operacji finansowych;
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analiza wykonania planu dochodów;
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich;
- kontrola prawidłowości dokonanych blokad;
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerwy budżetowej;
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia;
- kontrola prawidłowości udzielania wybranych zamówień publicznych;
- analiza wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji;
- analiza stanu zobowiązań;
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

¹ Dalej: Urząd lub US.

² Dalej: Dyrektor US.

³ Od 31 maja 2017 r. do 31 maja 2019 r. p.o. Dyrektora Urzędu, od 1 czerwca 2019 r. powołana na stanowisko Dyrektora Urzędu.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

III. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności.

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie przez Urząd planu finansowego na 2021 r.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

W wyniku kontroli 5 607,8 tys. zł zrealizowanych przez Urząd wydatków budżetu państwa stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne sprawozdania budżetowe Urzędu za 2021 r. i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. Zostały one sporządzone na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym. Przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków oraz należności i zobowiązań w 2021 r.

Ustalone w Urzędzie zasady ewidencjonowania dochodów i wydatków w układzie zadaniowym zapewniają zgodność i sprawdzalność danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych z danymi z ewidencji księgowej, pomimo przyjęcia w Zakładowym Planie Kont⁷ i ewidencjonowaniu:

- dochodów na koncie 129 „Rachunek bieżący dochodów budżetowych”,
- wydatków w układzie zadaniowym na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki” oraz koncie 982 „Wydatki środków europejskich” na zasadzie rozszerzonej analityki, z pominięciem konta 990 „Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym”.

Ustalona nieprawidłowość w dwóch postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych dotycząca niewysłania oraz niezamieszczenia w BIP zapytań ofertowych nie miała wpływu na ocenę wykonania planu finansowego jednostki.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności.

OBSZAR

1. Dochody budżetowe.

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. kontrola dochodów budżetowych w Urzędzie będącym dysponentem III stopnia została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

Dochody Urzędu wyniosły 26,2 tys. zł, tj. 49,4% kwoty zaplanowanej (53,0 tys. zł) i 47,8% dochodów osiągniętych w 2020 r. (54,8 tys. zł). Niższa realizacja planu dochodów Urzędu wynikała głównie z: rozwiązania umowy najmu pomieszczeń biurowych, braku zainteresowania sprzedażą publikacji statystycznych oraz mniejszym zainteresowaniem danymi statystycznymi z baz danych.

⁵ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁷ Załącznik do zarządzenia wewnętrznego nr 13/2021 Dyrektora Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy z dnia 26 maja 2021 r., dalej: ZPK.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Głównymi źródłami dochodów budżetowych (stanowiącymi 92,4% wartości ogółem) były:

- czynsze najmu pomieszczeń biurowych w budynkach Urzędu podmiotom zewnętrznym, (§ 0750) w kwocie 11,7 tys. zł (44,7%);
- udostępnianie danych statystycznych (§ 0830) w kwocie 5,3 tys. zł (20,2%);
- rozliczanie zwrotów z lat ubiegłych (§ 0940) w kwocie 4,2 tys. zł (16,0%);
- sprzedaż samochodu osobowego (§ 0870) w kwocie 3,0 tys. zł (11,5%).

(akta kontroli str. 5-11,13, 62-64, 97-99,119-121)

Do ZPK Urzędu wprowadzono konto 129 „Rachunek bieżący dochodów budżetowych”. Zgodnie z zapisami ZPK na stronie Wn ujmuje się wpływy środków pieniężnych z tytułu zrealizowanych przez jednostkę dochodów budżetowych, a na stronie Ma okresowe przelewy dochodów budżetowych do budżetu. W wyniku powyższych uregulowań księgowano dochody na ww. koncie, które nie występuje w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości⁹. Dyrektor Urzędu poinformowała, że podstawą wprowadzenia do ZPK konta 290 jest zarządzenie wewnętrzne nr 1 Prezesa GUS z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie planu kont dla jednostek służb statystyki publicznej, gdzie konto takie zostało wprowadzone.

(akta kontroli str. 5, 63-64, 530-552)

Na koniec 2021 r. w Urzędzie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 23,8 tys. zł, w tym zaległości netto 23,8 tys. zł. W porównaniu do 2020 r. należności ogółem były wyższe o 3,5 tys. zł, tj. o 14,5%, a zaległości netto wyższe o 3,8 tys. zł, tj. o 18,4 %. Wzrost zaległości pozostałych do zapłaty i zaległości netto wynikała z obciążenia dwóch rachmistrzów spisowych kosztami niezwróconych smartfonów oraz obciążeniem dłużnika zwrotem kosztów procesu.

(akta kontroli str. 13, 48-52, 122-125)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OBSZAR

2. Wydatki.

1.1 Wydatki budżetu państwa.

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane wydatki Urzędu wyniosły 30 644,9 tys. zł, co stanowiło 99,2% planu po zmianach¹⁰ (30 906,9 tys. zł). W porównaniu do roku 2020 wzrosły one o 6 117,7 tys. zł, tj. o 24,9%. Główną przyczyną zwiększenia wydatków była realizacja Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań¹¹. W 2020 r. został przeprowadzony Powszechny Spis Rolny, na którego realizację Urząd wydał 4 976,1 tys. zł, natomiast w 2021 r. przeprowadzono NSP 2021, na który wydatkowano 11 187,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 5-11,14-21, 65-79, 100-108)

Środkami z wydatków sfinansowano między innymi:

- wynagrodzenia pracowników na kwotę 14 528,2 tys. zł;
- umowy zlecenie zawarte z rachmistrzami na realizację wywiadów spisowych na kwotę 4 605,8 tys. zł;

⁹ Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342).

¹⁰ Zaplanowane wydatki zostały w trakcie roku zwiększone środkami z rezerwy celowej budżetu państwa o kwotę 6 288,3 tys. zł.

¹¹ Dalej: NSP 2021.

- dotacje przekazane gminom na kwotę 4 255,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 14-16, 65-79)

Przeciętne zatrudnienie w Urzędzie w przeliczeniu na pełnozatrudnionych wyniosło 244 i było wyższe w porównaniu do zatrudnienia w 2020 r. o trzy. Wydatki na wynagrodzenia wzrosły w porównaniu do 2020 r. o 1 032,5 tys. zł, tj. o 7,1%, i wyniosły 15 659,7 tys. zł. Przeciętne wynagrodzenie w 2021 r. wyniosło 5 348 zł brutto¹² i było wyższe o 290 zł do przeciętnego wynagrodzenia w 2020 r. (5 058 zł). Dyrektor Urzędu poinformowała, że wzrost zatrudnienia związany był z naturalną fluktuacją i wynikał z bieżącego uzupełniania wakatów.

W 2021 r. zawarto 1 108 umów zlecenie na podstawie art. 36 ust 2 ustawy z dnia 9 sierpnia 2019 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2021 r.¹³ do wykonania wywiadów spisowych w ramach NSP 2021. Nie zawarto żadnej umowy zlecenie z pracownikiem Urzędu.

(akta kontroli str.126-135, 614)

Wydatki majątkowe Urzędu wyniosły 342,5 tys. zł, tj. 72 % planu (475,2 tys. zł).

Przyczyną niezrealizowania planu wydatków majątkowych było zwiększenie planu w § 6050 w dniu 26 listopada 2021 r., do końca roku wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową, natomiast realizację zadania zgłoszono na wydatki niewygasające¹⁴.

W Urzędzie zaplanowano do realizacji cztery zadania na kwotę 245,0 tys. zł. W trakcie roku zrezygnowano z realizacji jednego zadania na kwotę 45,0 tys. zł, wprowadzono jedno nowe zadanie o wartości 150,0 tys. zł. Plan wydatków majątkowych na koniec 2021 r. roku wzrósł o 230,2 tys. zł, tj. 94 % (475,2 tys. zł) i obejmował realizację czterech zadań.

W Urzędzie opracowano wieloletni plan inwestycyjny. Zadanie, z którego realizacji zrezygnowano w 2021 r. zostało wprowadzone do planu inwestycyjnego na kolejny rok.

(akta kontroli str. 139-178, 528-529, 604-606)

Zobowiązania Urzędu na koniec 2021 r. wyniosły 1 447,7 tys. zł i były wyższe o 241,9 tys. zł, tj. o 20,1% od kwoty zobowiązań na koniec 2020 r. Dotyczyły one przede wszystkim zobowiązań z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego, wynagrodzeń bezosobowych i ich pochodnych (89,7%), oraz faktur, których termin płatności przypadał na rok następny.

Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły. W Urzędzie wystąpił jeden przypadek naliczenia i wypłacenia odsetek¹⁵ w kwocie 0,3 tys. zł¹⁶.

(akta kontroli str.14-16, 179-187)

Na koniec 2020 r. Urząd nie posiadał wydatków, które nie wygasają z upływem roku.

(akta kontroli str.100-108)

W 2021 r. wystąpił wydatek niewygasający w wysokości 131,1 tys. zł, dotyczący realizacji zadania budowlanego polegający na przeniesieniu szafy krosowniczej oraz

¹² Wraz z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym.

¹³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1143, dalej: ustawa o NSP 2021.

¹⁴ Zadanie pn. „wykonanie robót budowlanych polegających na przeniesieniu szafy krosowniczej oraz wykonania sieci LAN dla nowych stanowisk pracy w Oddziale we Włocławku”.

¹⁵ § 0580 – pozostałe odsetki.

¹⁶ Odsetki od jednorazowej odprawy na podstawie art. 28 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 537 ze zm.) w związku z przejściem pracownika na rentę z tytułu niezdolności do pracy, obliczone od dnia przyznania renty i wypłacone po przedstawieniu Decyzji ZUS z 22.lutego 2021 r. o przyznaniu renty.

wykonaniu sieci LAN na nowych stanowiskach pracy w budynku Urzędu¹⁷. Przyczyną niezrealizowania ww. zadania¹⁸ do końca 2021 r. było zwiększenie planu wydatków 26 listopada 2021 r. Dyrektor US poinformowała, że do końca roku wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową, nie zdążono natomiast wybrać wykonawcy oraz przeprowadzić robót do końca 2021 r.

(akta kontroli str.122-125, 159-161, 173, 188-192, 558)

Po nowelizacji ustawy budżetowej¹⁹ szesnastokrotnie zwiększono plan wydatków Urzędu na łączną kwotę 1 583,9 tys. zł, w tym: [1] 1 161,5 tys. zł – wynagrodzenia i pochodne oraz utworzenie funduszu motywacyjnego, [2] 230,4 tys. zł - zadania inwestycyjne, [3] 192,0 tys. zł - grupa wydatków bieżących Urzędu. Realizacja ww. zadań była uzasadniona. Jedno zadanie przeszło do realizacji na 2022 r. jako wydatek niewygasający.

(akta kontroli str. 193-208)

W 2021 r. z otrzymanych środków z rezerw celowych w łącznej kwocie 6 288,3 tys. zł wydatkowano 6 188,6 tys. zł (98,4%). Środki z rezerw przeznaczono głównie na wynagrodzenia dla rachmistrzów spisowych powołanych w wyniku naboru do zebrania danych w ramach NSP 2021 od osób objętych spisem.

(akta kontroli str.209-224)

Szczegółowym badaniem objęto wydatkowanie środków przyznanych z poz. 60 rezerwy celowej na kwotę 235,4 tys. zł (tj. 3,1 % otrzymanej kwoty z rezerwy celowej) na realizację zadania pn.: „Organizacja centralnych i lokalnych wydarzeń promujących NSP” w ramach NSP 2021. Wnioskowanie o środki z rezerw wynikało z faktycznych potrzeb i było celowe, a kwoty zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem. Po otrzymaniu ww. decyzji o zwiększeniach wydatków wprowadzano odpowiednie zmiany w planie finansowym jednostki.

W 2021 roku środkami z rezerwy sfinansowano zadania:

- organizację wydarzenia pod nazwą „Raz-dwa-trzy policz Ty – Piknik rodzinny i kampania reklamowa”;
- wystawę promującą NSP 2021 w czterech największych miastach regionu;
- konkurs NSP 2021 pn. „Liczymy dla Polski”.

(akta kontroli str. 229-306, 607-609)

Urząd w 2021 r. nie otrzymał środków z rezerwy ogólnej.

(akta kontroli str. 209-210, 610)

Urząd na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ustawy o finansach publicznych sześciokrotnie wnioskował o blokowanie planowanych na 2021 r. środków na wydatki – w związku z nadmiarem środków – w łącznej kwocie 1 351,7 tys. zł, w tym środków pochodzących z rezerwy celowej na kwotę 1 324,7 tys. zł. O ww. blokady wnioskowano w związku z:

- przeprowadzeniem mniejszej niż zakładano ilości wywiadów spisowych przez rachmistrzów spisowych w ramach NSP 2021;
- przeprowadzeniem działań promocyjnych dopasowanych do potrzeb oraz możliwości ich realizacji związanych z ograniczeniami wprowadzonymi przez stan epidemii.

¹⁷Wydatek wskazany w rozporządzeniu Rady Ministrów z 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407).

¹⁸ Dział 700 rozdział 75007 § 6050.

¹⁹ Ustawa z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021, Dz. U. poz. 1900.

Kontrolą objęto jeden wniosek²⁰ o blokadę wydatków środków z rezerwy celowej poz. 60 na łączną kwotę 1 238,7 tys. zł (91% ogółu). Dyrektor US poinformowała, że nie wnioskowała o korektę decyzji przyznającej środki z rezerwy celowej, ponieważ, prace spisowe trwały do 30 września 2021 r. i dopiero w IV kwartale znana była ostateczna liczba wywiadów spisowych.

Dyrektor US dnia 24 listopada 2021 r. poinformowała²¹ GUS, że w budżecie jednostki pozostaną niewykorzystane środki na wydatki NSP 2021 w łącznej kwocie 1 344,7 tys. zł (tj. 99% ogółu zablokowanych środków) natomiast wnioskował o decyzję blokującą ww. środki dopiero po 22 i 24 dniach roboczych od powzięcia informacji, że dany wydatek nie będzie zrealizowany, tj. wniosek o decyzję blokującą z dnia: [1] 21 grudnia 2021 r.²² na kwotę 20,0 tys. zł, [2] 23 grudnia 2021 r.²³ na kwotę 1 324,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 307-317, 602, 611-612)

Dyrektor US poinformowała, że jako dysponent III stopnia nie decyduje o tworzeniu blokad, a działania podejmuje dopiero na wniosek jednostki nadrzędnej, która decyduje o sposobie zagospodarowania niewykorzystanych środków.

(akta kontroli str.318-323)

W 2021 r. Urząd przekazał gminom dotacje na realizację zadań związanych z NSP 2021 w kwocie 4 255,7 tys. zł. Zrealizowana kwota stanowiła 99,9% planu po zmianach i była wyższa od wydatków poniesionych na dotacje w 2020 r. o 1 414,2 tys. zł (o 50%).

(akta kontroli str.14-16, 60-61, 100-108, 328-360)

Szczegółowe badanie dotacji dla 16 gmin w łącznej kwocie 943,3 tys. zł (tj. 22 % wydatków zrealizowanych w 2021 r. na dotacje) wykazało, że GUS naliczał propozycje podziału na poszczególne gminy kwoty dotacji. Dyrektor US zgodnie z pismami GUS zdecydowała o wypłacie rekomendowanej przez GUS kwoty dotacji lub jej skorygowaniu. Dyrektor US poinformowała, że korygowała drugą transzę dotacji dla gmin w zależności od stopnia zaangażowania w prace spisowe. Urząd przekazał dotacje w terminach²⁴ umożliwiających realizację zadań. Gminy terminowo zwróciły niewykorzystaną część dotacji.

Wszyscy beneficjenci złożyli sprawozdanie o wydatkach i dochodach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami (Rb-50) za IV kw. 2021 r. Urząd sporządził sprawozdanie łączne na podstawie sprawozdań jednostkowych. W sprawozdaniu Rb-50 GW za IV kw. 2021 r. - sporządzonym na podstawie danych przekazanych przez gminy - Dyrektor US zaprezentowała wykonanie wydatków na dotacje dla gmin przekazane w związku z NSP 2021 w prawidłowym rozdziale (75056), ale w różnych paragrafach wydatków. Biorąc pod uwagę fakt, że dotacje przekazane zostały wszystkim gminom na wynagrodzenia w formie dodatków spisowych (I transza) i nagrody (II transza), co wprost wynikało z pism przekazujących gminom przedmiotowe dotacje i art. 38 ust 1 pkt 2 ustawy o NSP 2021, zastrzeżenia budzi fakt wykazania przez gminy 40% wydatków z dotacji (1 705,9 tys. zł) w § 3020 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń” natomiast 38,6% (1 642,6 tys. zł) w § 4170 „Wynagrodzenia bezosobowe” lub/i § 4010 „Wynagrodzenia osobowe pracowników” wraz ze

²⁰ Dział 750, rozdział 750 56, §4000 i §4170.

²¹ Pismo Dyrektora Urzędu Nr. BGD-WE.3030.44.2021.9 z 24.11.2021 r. skierowane do GUS.

²² Dział 750, rozdział 75056 § 4000.

²³ Środki finansowe pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 60 (dział 750 rodz. 75056 §§ 4000, 4110, 4120, 4170).

²⁴ Dotacje przekazano w dniach: 10.02.2021 r. (I transza) i 15.10.2021 r. (II transza).

składkami § 4110 „Składki na ubezpieczenia społeczne” oraz § 4120 „Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy”. Pozostała kwota wykazana została, jako wydatki na nagrody oraz pozostałe wydatki bieżące.

W 2021 r. nie przeprowadzono kontroli wykorzystania dotacji w gminach.

(akta kontroli str. 61, 324-484, 598-601)

Dyrektor US poinformowała, że weryfikacja prawidłowego wydatkowania kwot z dotacji była monitorowana na bieżąco poprzez sprawdzanie stanu i postępu realizacji nałożonych na gminę zadań spisowych. Nadzór nad wykorzystaniem dotacji budżetowych sprawowano poprzez weryfikację sprawozdań z wykonania dotacji (Rb-50), które gminy są zobowiązane przekazać do Urzędu w terminach określonych w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁵.

(akta kontroli str. 324-327, 482-484)

Badaniem objęto realizację wydatków Urzędu w kwocie 5 196,5 tys. zł, tj. 17% poniesionych wydatków²⁶ (w tym: wydatki bieżące 4 961,9 tys. zł oraz 234,6 tys. zł wydatki majątkowe). Próbę ww. wydatków wylosowano statystyczną metodą monetarną²⁷. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatki dokonano zgodnie z przepisami, w tym z planem finansowym oraz umowami, na zadania służące realizacji celów jednostki.

(akta kontroli str. 578-582, 598-601)

W 2021 r. w Urzędzie nie przeprowadzono postępowań w trybach określonych w ustawie z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych²⁸. Wszystkie zamówienia dokonane w Urzędzie - zgodnie z prowadzonym Rejestrem zamówień publicznych - nie przekraczały kwoty wskazanej w art. 2 ust 1 pkt 1 pzp i prowadzono je w oparciu o Regulamin udzielania zamówień publicznych²⁹.

Badaniem objęto realizację dwóch postępowań³⁰ o łącznej wartości 175,9 tys. zł. Wszystkie usługi zostały terminowo zrealizowane, były celowe oraz służyły realizacji zadań Urzędu.

(akta kontroli str.225-287, 502-527, 583-586)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W dwóch zamówieniach publicznych (postępowanie nr 67 i 70) na łączną kwotę 175,9 tys. zł przekazano do wykonawców zapytania ofertowe niezgodne z wzorem stanowiącym załącznik nr 3 do regulaminu zp. Ponadto zapytania te skierowano do wykonawców bez formalnego wszczęcia postępowania³¹, a wyboru wykonawcy powyższych zadań dokonano po analizie ofert złożonych

²⁵Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1564 ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

²⁶Doboru próby wydatków dokonano na podstawie zapisów konta 130 – „Rachunek bieżący jednostki”.

²⁷Doboru próby wydatków dokonano na podstawie zapisów księgowych konta 130 „Rachunek bieżący jednostki” i odpowiadających im dowodów księgowych z wyłączeniem zapisów dotyczących wynagrodzeń wraz z pochodnymi (§§ 401-408, 411-414, 418, 420 i 444 – 563) oraz transakcji o wartości poniżej 1000 zł. Próba wylosowana obejmowała 38 dowodów księgowych.

²⁸Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm., dalej: pzp.

²⁹Załącznik do zarządzenia wewnętrznego nr 7/2021 Dyrektora Urzędu z dnia 10 marca 2021 r. w sprawie ustalenia regulaminu udzielania zamówień publicznych w Urzędzie o wartości nieprzekraczającej kwoty wskazanej w art. 2 ust 1 pkt 1 ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 11 września 2019 r., dalej regulamin zp.

³⁰Nr BDG-WAD.2720.70.2021 - zakup usługi organizacji „Pikniku Rodzinnego RAZ,DWA – policz TY” w dniu 29 sierpnia 2021 r. na Wyspie Młyńskiej w Bydgoszczy na kwotę 67,7 tys. zł oraz Nr BDG-WAD.2720.67.2021 - zakup usługi organizacji i przeprowadzenia wystawy promującej NSP 2021 w Bydgoszczy, Toruniu, Włocławku i Grudziądzu w okresie od 1 do 30 września 2021 r. na kwotę 108,2 tys. zł.

³¹Wszczęcie postępowań nastąpiło dnia [1] 3 sierpnia 2021 r. i [2] 2 sierpnia 2021 r.

także przed formalnym wszczęciem postępowań, tj. oferty z [1] 2 sierpnia 2021 r., [2] 29 czerwca 2021 i 8 lipca 2021 r.

Powyższe stanowiło naruszenie:

- § 5 ust 1 regulaminu zp, który stanowi, iż podstawą do uruchomienia postępowania jest zatwierdzenie przez Dyrektora US wniosku o udzielenie zamówienia publicznego, stanowiącego załącznik nr 1 do regulaminu zp;
- § 11 ust 3 regulaminu zp, który stanowi, iż Komórka ds. administracyjnych wszczynają postępowanie po wpłynięciu zaakceptowanego wniosku o udzielenie zamówienia publicznego (załącznik nr 1 do regulaminu zp);
- § 11 ust 4 regulaminu zp który stanowi, iż zamawiający informuje o wszczęciu postępowania, w formie zapytania ofertowego, którego wzór stanowi załącznik nr 3 do regulaminu zp z wykorzystaniem, co najmniej jednego z następujących sposobów, tj. poprzez: [1] zamieszczenie zapytania ofertowego w BIP, [2] przekazania zapytania ofertowego, do co najmniej dwóch potencjalnych wykonawców

(akta kontroli str. 225-287, 485-501, 583-586)

Zastępca Dyrektora US poinformowała, że oba przedmioty zamówienia były nietypowe, realizowane w Urzędzie po raz pierwszy. Nie posiadano żadnej wiedzy o tym, jaki może być koszt takiego zamówienia. Jedną z praktyk stosowanych w Urzędzie w takim przypadku jest zebranie wstępnych ofert, aby zorientować się, jaki może być koszt takiego zadania. W związku z trwającym w 2021 r. spisem powszechnym i zaangażowaniem wszystkich pracowników w prace spisowe (wykonywane przez ponad 6 miesięcy w ramach dotychczasowych obowiązków) i towarzyszącą presją czasu charakterystyczną dla okresu spisowego, podejmowane były błyskawiczne decyzje – mając na względzie powodzenie akcji spisowej. W drugim postępowaniu trudno było uzyskać oferty wstępne, kilkakrotnie trzeba było ponawiać prośby o oferty. Z tego powodu kierownik Wydziału Administracyjnego uznał, że zebrane oferty są na tyle wyczerpujące, że mogą stanowić oferty do wniosku z pominięciem procedury zgodnej z regulaminem.

(akta kontroli str.553-557)

NIK zauważa, że postępowania o wartości przekraczające kwotę 35 tys. zł powinny być przeprowadzone zgodnie z procedurą opisaną w rozdziale IV regulaminu zp.

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich.

Opis stanu faktycznego

Wydatki budżetu środków europejskich Urzędu zostały ujęte w ustawie budżetowej w kwocie 161,6 tys. zł na realizację dwóch Programów Operacyjnych³²:

- Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020, na realizację projektu System monitorowania Usług Publicznych –wdrażanie SMUP;
- Polska Cyfrowa na realizację trzech projektów: [1] Otwarte dane plus; [2] Przestrzenne dane statystyczne w systemie informacyjnym państwa; [3] Wrota Statystyki.

W 2021 r. plan został zwiększony do kwoty 195,4 tys. zł (tj. o 33,8 tys. zł) z przeznaczeniem na realizację ww. dwóch Programów Operacyjnych.

Wykonanie wydatków budżetu środków europejskich na koniec 2021 r. wynosiło 194,8 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach. Środki wydatkowano na wynagrodzenia oraz pochodne³³.

(akta kontroli str. 80-95)

³² W ramach zadania sfinansowano wydatki na wynagrodzenia oraz pochodne.

³³ Dział 750, rozdział 75007, §§ 4027, 4117, 4047, 4127, 4717.

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Urzędu na 2021 r. w zakresie wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich. Wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych tj. zgodnie z planem finansowym Urzędu, na wydatki służące realizacji celów jednostki. Ustalona nieprawidłowość w dwóch postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych dotycząca niewysłania oraz niezamieszczenia w BIP zapytań ofertowych nie miała wpływu na ocenę wykonania planu finansowego jednostki.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Sprawozdawczość.

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Urząd rocznych sprawozdań za 2021 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23);
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28);
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy);
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE);
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2021 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Kwoty wykazane w sprawozdaniach kontrolowanej jednostki (dysponent trzeciego stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej na dzień ich sporządzenia. Stosowany w Urzędzie system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz terminowo przekazane do GUS, zgodnie z rozporządzeniami Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej, sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym³⁴ oraz rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych³⁵.

(akta kontroli str. 5-61, 80-95, 96-118, 587-597)

Do ZPK Urzędu nie wprowadzono konta 990 „Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym” wskazanego w załączniku nr 3 do rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości. Ewidencja wydatków w układzie zadaniowym zgodnie z ZPK Urzędu prowadzona jest na

³⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

³⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396 ze zm).

zasadzie rozszerzonej analityki do konta 130 „Rachunek bieżący jednostki” oraz konta 982 „Wydatki środków europejskich”. Po zakończonym miesiącu wydatki zaksięgowane w module „Księgowość” na kontach 130 i 982 pobierane były automatycznie do modułu „Wydatki BZ”, gdzie zostały przyporządkowane do konkretnego zadania. Powiązania między modulem „Księgowość” i modulem „Wydatki BZ” zapewniały zgodność i sprawdzalność danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych z danymi zestawionymi wg działań budżetowych.

(akta kontroli str. 43, 14-16, 80, 68-79, 530-552, 576-577)

Dyrektor Urzędu poinformowała, że brak konta 990 „Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym” wynika ze sposobu rozliczania wydatków w układzie zadaniowym przyjętego przez jednostkę nadrzędną w resorcie statystyki.

(akta kontroli str.574-575)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te opracowywano terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Ustalone w Urzędzie zasady ewidencjonowania dochodów i wydatków w układzie zadaniowym zapewniają zgodność i sprawdzalność danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych z danymi z ewidencji księgowej, pomimo przyjęcia w ZPK i ewidencjonowaniu: dochodów na koncie 129 „Rachunek bieżący dochodów budżetowych”, a wydatków w układzie zadaniowym na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki” oraz koncie 982 „Wydatki środków europejskich” na zasadzie rozszerzonej analityki, z pominięciem konta 990 „Plan finansowy wydatków budżetowych w układzie zadaniowym”.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na niejednorodne wykazywanie wydatków z dotacji na wynagrodzenia w formie dodatków spisowych.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o przekazywanie zapytań ofertowych i/lub zamieszczanie go w BIP po wszczęciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia.

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, 25 marca 2022 r.

Kontroler
(-) Hanna Loch-Klimek
Specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy
p.o. Dyrektor
Tomasz Sobecki
z up. p.o. Wicedyrektor
(-) Adam Kończak